บทที่ 3

วัสดุอุปกรณ์ และวิธีดำเนินการศึกษา

วัสดุอุปกรณ์

1. พืชทดลอง

1.1 **เมล็ดพันธุ์มะเขือเทศพันธุ์สีดาทิพย์และสวีทเชอรี** (*Lycopersicon esculentum* Mill. cultivar Seedatip and Sweet Cherry)

จากห้องปฏิบัติการเมล็ด ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2. **เมล็ดพันธุ์ยาสูบ** (*Nicotiana tabacum.* L. cultivar *Virginia Coker* 341)

ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ได้จากโรงงานยาสูบ และทำการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในสภาพปลอดเชื้อที่ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ภาควิชาพฤกษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3. **เมล็ดพันธุ์พิทูเนีย** (*Petunia hybrida.* L.)

เป็นเมล็ดพันธุ์พิทูเนียลูกผสมจัดจำหน่ายโดยบริษัท Yate

2. สายพันธุ์แบคทีเรีย

Agrobacterium tumefaciens strains LBA 4404 ที่มีพลาสมิด pBI121(Jefferson และคณะ,1987) โดยมียีนต้านทาน Kanamycin และ *gus* gene แผนภาพของ T-DNA บนพลาสมิด pBI 121 เป็นดังรูปที่ 2

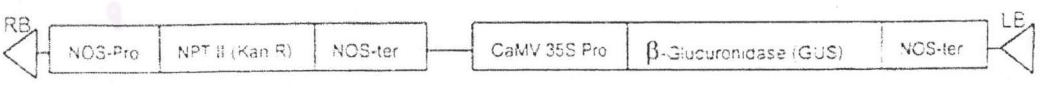

รูปที่ 2 โครงสร้างของ T-DNA บนพลาสมิด pBI 121

3. **วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และ** *Agrobacterium*-mediated transformation

- เครื่อง Autoclave
- ขวดเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
- อลูมิเนียมฟอยล์ (Aluminum foil)
- กระบอกฉีดยา และเข็มฉีดยา (Syringe and needle)
- ตู้ควบคุมอุณหภูมิ (ตู้อบ 25 องศาเซลเซียส)
- ปากคีบ
- มีดผ่าตัด
- ห่วงสำหรับเขี่ยเชื้อ
- pH meter
- เครื่องเขย่า
- ตู้ถ่ายเชื้อ
- ตะเกียงแอลกอฮอล์
- เครื่องชั่งชนิดหยาบ และชนิดละเอียด
- ไมโครปิเปต และ pipette tip
- จานเพราะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (Petri dish)
- กระบอกตวง
- ขวดรูปชมพู่

4. **วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ** β-glucuronidase **โดยวิธี** Histochemical assay

- ใบมีดโกน, microtome
- ปากคีบ
- หลอดทดลองขนาดเล็ก
- suction flask พร้อม Vacuum pump
- ตู้อบอุณหภูมิ 37°C
- สไลด์ และกระจกปิดสไลด์
- กล้องจุลทรรศน์ (microscope)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. **วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ transgenic plant ด้วยวิธี PCR**

- เครื่องวัดการดูดกลืนแสง (spectrophotometer)
- เครื่องปั่นเหวี่ยงตกตะกอน (microcentrifuge)
- เครื่องปั่นเหวี่ยงตกตะกอน ชนิดควบคุมอุณหภูมิ (refrigerated centrifuge)
- เครื่องเขย่าผสมสาร (vortex mixer)
- ตู้เย็นอุณหภูมิ -20 องศาเซลเซียส
- ตู้แช่แข็งสำหรับเก็บตัวอย่าง (deep freezer) อุณหภูมิ -70 องศาเซลเซียส
- หลอด microcentrifuge
- อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ (water bath)
- ไมโครปิเปตและทิป (micropipette and tip)
- centrifuge tube screw cap ขนาด 50 มิลลิลิตร
- เครื่องชั่งไฟฟ้าทศนิยม 2 ตำแหน่งของกรัม
- เครื่องกำเนิดแสง UV (UV transluminater)
- ชุดแยก DNA ด้วยกระแสไฟฟ้า (DNA gel electrophoresis)
- โกร่งบด
- กล้องถ่ายภาพโพลารอยด์
- เครื่องเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอ (Programmable Thermal Controller รุ่น PTC-100^{tm})

6. **สารเคมี**

6.1 สารเคมีที่ใช้ในการทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์

- chlorox (20% Sodium hypochloride)
- tween- 20
- น้ำกลั่นที่นึ่งฆ่าเชื้อแล้ว

6.2 สารเคมีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชและ *Agrobacterium*-mediated transformation

- MS complete stock solution (ภาคผนวก)
- medium P (ภาคผนวก)
- feeder medium

  medium B (ภาคผนวก)

KDMS medium (ภาคผนวก)

- Regeneration medium 3 สูตรประกอบด้วย
  - Regeneration medium I (Fillatti และคณะ, 1987)
  - Regeneration medium II (Attathom และคณะ, 1991)
  - Regeneration medium III (Medium C, Roekel และคณะ, 1993)
- MG/L medium (ภาคผนวก)
- antibiotics

  kanamycin

  cefotaxime

  vancomycin

6.3 สารเคมีที่ใช้ในการทำ Histochemical assay (ภาคผนวก)

6.4 สารเคมีที่ใช้ในการทำ PCR

- specific primers

ที่เฉพาะเจาะจงต่อ *NPTII* gene โดยการใช้ลำดับของยีนตามที่ออกแบบโดย Brown และคณะ,(1993) อ้างถึงใน Radchuk และคณะ,(2002) และทำการสังเคราะห์ primers โดย Proligo primers probes USA. ลำดับของเบสมีดังนี้

5' -ATGATTGAACAAGATGGATTG-3' และ

5'-GAAGAACTCGTCAAGAAGCCG-3'

- DyZyme DNA polymerase (Holfmann –LaRoche Inc.USA.)
- DNTPs
- PCR buffer ประกอบด้วย
  - Tris-HCL pH 8.8
  - $MgCl_2$
  - Triton X-100
- agarose
- DNA marker (ภาคผนวก)
- ethidium bromide
- loading dye ประกอบด้วย
  - 0.25% (w/v) Bromophenol blue

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 50% (v/v) glycerol

6.5 สารเคมีที่ใช้ในการสกัด DNA

- DNA extraction buffer (CTAB) (ภาคผนวก)
- ไนโตรเจนเหลว สำหรับแช่ตัวอย่าง
- phenol: chloroform: isoamyl alcohol (25:24:1)
- isopropanol
- 70% และ 95% ethanol
- TE buffer ประกอบด้วย 10 mM Tric-Cl, pH 8.0
  1 mM EDTA
- 3M sodium Acetate (CH_3COONa) pH 5.2
- sterilized distilled water

วิธีการทดลอง

1. การศึกษาแคลลัสที่จะนำมาใช้เป็น Feeder cells

1.1 การเพาะเลี้ยงแคลลัสของยาสูบและพิทูเนีย

1.1.1 การเพาะเลี้ยงแคลลัสจากใบยาสูบ

นำใบยาสูบจากต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อมาเลี้ยงในอาหารกึ่งแข็ง สูตร MS ที่เติม 2,4-D 0.1mg/l ในสภาพปลอดเชื้อ ให้ความเข้มแสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ ด้วยระยะเวลาให้แสง 16 ชั่วโมงต่อวัน ที่อุณหภูมิ 25±2 องศาเซลเซียส จนได้แคลลัส ศึกษาลักษณะของแคลลัสยาสูบที่เกิดขึ้น

1.1.2 การเพาะเลี้ยงแคลลัสจากใบพิทูเนีย

นำใบพิทูเนียจากต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อมาเลี้ยงในอาหารกึ่งแข็งสูตร MS ที่เติม 2,4-D 1.0 mg/l ในสภาพปลอดเชื้ออุณหภูมิ 25 ±2 องศาเซลเซียส ให้ความเข้มแสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ ด้วยระยะเวลาให้แสง 16 ชั่วโมงต่อวัน จนได้แคลลัส ศึกษาลักษณะของแคลลัสพิทูเนียที่เกิดขึ้น

1.2 การศึกษาความสามารถในการรีเจนเนอเรทของแคลลัสชนิดต่างๆ บน feeder medium

1.2.1 ศึกษาความสามารถในการรีเจนเนอเรทของแคลลัสยาสูบชนิดต่างๆ บน feeder medium

แยกแคลลัสของยาสูบที่ได้จากข้อ 1.1 ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน แต่ละชนิดตัดให้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 มิลลิเมตร มาเพาะเลี้ยงบนอาหารกึ่งแข็งสูตร KDMS (ภาคผนวก) ซึ่งดัดแปลงมาจากสูตรอาหารของ Murashige และ Skoog (1962) จำนวน 10 ขวด นำไปวางบนชั้นให้ได้รับแสงความเข้มแสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ เป็นเวลา 16 ชั่วโมงต่อวัน อุณหภูมิ 25±2 องศาเซลเซียส สังเกตและบันทึกผลการเจริญเปลี่ยนแปลงของแต่ละชนิดเป็นยอดจากแคลลัสชนิดต่างๆ

1.2.2 การศึกษาความสามารถในการ regenerate ของแคลลัสพิทูเนียบน feeder medium

ทำการทดลองเช่นเดียวกับข้อ 1.2.1 โดยการนำแคลลัสของพิทูเนียมาเพาะเลี้ยงบนอาหารกึ่งแข็งสูตร Medium B (ภาคผนวก) สังเกตและบันทึกผลการพัฒนาไปเป็นยอดจากแคลลัสของพิทูเนีย

1.3 การศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการเตรียมเซลล์แขวนลอยของยาสูบและพิทูเนีย

1.3.1 การเตรียมเซลล์แขวนลอยของยาสูบ

นำแคลลัสของยาสูบที่มีความสามารถในการรีเจนเนอเรท ตามข้อ 1.2.1 มาเพาะเลี้ยงในอาหารเหลว 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เพาะเลี้ยงในอาหารเหลวสูตร MS ที่เติม 2,4-D 0.1mg/l

แบบที่ 2 เพาะเลี้ยงในอาหารเพาะเลี้ยงเซลล์แขวนลอยสูตร MS ที่เติม 2,4-D 0.1mg/l เป็นเวลา 3 สัปดาห์ แล้ว subculture ไปเลี้ยงในอาหารเหลวสูตร MS ที่เติม IAA 0.1mg/l และ kinetin 1.0 mg/l

แบบที่ 3 เพาะเลี้ยงในอาหารเพาะเลี้ยงเซลล์แขวนลอยสูตร MS ที่เติม IAA 0.1mg/l และ kinetin 1.0 mg/l

โดยนำแคลลัสไปเพาะเลี้ยงในอาหารเพาะเลี้ยงเซลล์แขวนลอยปริมาตร 25 ลูกบาศก์เซนติเมตรในขวดแก้วรูปชมพู่ขนาด 125 ลูกบาศก์เซนติเมตร วางบนเครื่องเขย่าด้วยความเร็ว 80-120 รอบ/นาที อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ความเข้มแสงประมาณ 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ ประมาณ

80-120 รอบ/นาที อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ความเข้มแสงประมาณ 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ ประมาณ 4-5 สัปดาห์ โดยทำการ subculture เป็นระยะๆ ทุก 2 สัปดาห์ ลงในอาหารเหลวสูตรเดิม ยกเว้นแบบที่ 2 ที่ทำการเพาะเลี้ยงในอาหารเหลวสูตร MS ที่เติม 2,4-D 0.1mg/l เป็นเวลา 14 วัน หลังจากนั้น subculture ลงในอาหารเหลวสูตร MS ที่เติม IAA 0.1mg/l และ kinetin 1.0 mg/l จนสิ้นสุดการทดลอง สังเกตลักษณะการเจริญของเซลล์แขวนลอยเป็นเวลา 80 วัน

1.3.2 การเตรียมเซลล์แขวนลอยของพิทูเนีย

นำแคลลัสพิทูเนียที่มีความสามารถรีเจนเนอเรท ตามข้อ 1.2.2 มาทำการเพาะเลี้ยงในอาหารเหลวสูตร medium P (ภาคผนวก) ปริมาตร 25 ลูกบาศก์เซนติเมตร ที่อยู่ในขวดแก้วรูปชมพู่ขนาด 125 ลูกบาศก์เซนติเมตร วางบนเครื่องเขย่าด้วยความเร็ว 80 -120 รอบ/นาที ความเข้มแสงประมาณ 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ 24 ชั่วโมงต่อวัน ประมาณ 4-5 สัปดาห์ โดยทำการ subculture เป็นระยะๆ ทุก 2 สัปดาห์ โดยทำการ subculture ลงในอาหารเดิม หลังจากนั้นสังเกตลักษณะการเจริญ ของเซลล์แขวนลอยที่ได้ทุกๆ 10 วัน เป็นเวลา 80 วัน

1.4 การศึกษาความสามารถในการรีเจนเนอเรทของเซลล์แขวนลอยของยาสูบและพิทูเนียบน feeder medium

1.4.1 การศึกษาความสามารถในการรีเจนเนอเรทของเซลล์แขวนลอยของยาสูบบน feeder medium

เปลี่ยนอาหารที่เตรียมขึ้นใหม่ให้เซลล์แขวนลอยของยาสูบที่ได้จากข้อ 1.3.1 โดยให้อาหารสูตรเดิม ใช้ inoculum ในอัตราส่วน 1:10 โดยปริมาตร หลังจากนั้น 10 วัน ปิเปตเซลล์แขวนลอยมาเกลี่ยบนผิวหน้าของอาหารกึ่งแข็งที่ใช้เป็น feeder medium สูตร KDMS (ภาคผนวก) ที่อยู่ในขวดแก้วนำไปวางบนชั้นเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ได้รับแสง เป็นเวลาวันละ16 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส บันทึกผลการเจริญของแคลลัส การเกิดยอด และการเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล (browning) ทุกๆ 10 วัน เป็นเวลา 80 วัน

1.4.2 การศึกษาความสามารถในการ regenerate ของเซลล์แขวนลอย ของพิทูเนีย บน feeder medium

นำเซลล์แขวนลอยของพิทูเนียที่ได้จากข้อ 1.3.2 มาเปลี่ยนอาหารเหลวสูตร medium P ที่เตรียมขึ้นใหม่โดยการปิเปตเซลล์แขวนลอยมาเลี้ยงในอัตราส่วน 1:10 โดยปริมาตร หลังจากนั้น 10 วัน ปิเปตเซลล์แขวนลอยมาเกลี่ยบนผิวหน้าของอาหารกึ่งแข็งที่ใช้เป็น feeder medium สูตร Medium B (ภาคผนวก) ที่อยู่ในขวดแก้วสำหรับเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ นำไปวางบน

ชั้นเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ได้รับแสงเป็นเวลาวันละ16 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส บันทึกผลการเจริญของแคลลัส การเกิดยอดและการเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล (browning) ทุกๆ 10 วัน เป็นเวลา 80 วัน

2. **การศึกษาสูตรอาหารและขั้นตอนที่เหมาะสมในการถ่ายยีนเข้าสู่มะเขือเทศโดยใช้ *A. tumetaciens***

การศึกษาครั้งนี้ได้ทดลองถ่ายยีนเข้าสู่มะเขือเทศ 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์สีดาทิพย์ และพันธุ์สวีทเซอรี โดยใช้ใบเลี้ยงขนาดกว้างประมาณ 2-3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร จากต้นกล้ามะเขือเทศที่เลี้ยงในหลอดทดลองอายุ 2-3 สัปดาห์ ในอาหารกึ่งแข็งสูตร medium A และใช้ *A. tumetaciens* strains LBA 4404 ที่มีพลาสมิด pBI121 ซึ่งมียีนต้านทาน Kanamycin และ GUS gene เพื่อเป็นยีนเครื่องหมาย และยีนรายงานผล ตามลำดับ โดยทำการศึกษาชนิดและวิธีการเตรียมที่เหมาะสมของ feeder cells ความจำเป็นในการทำ preculture และ ชนิดของ regeneration medium

การเตรียม feeder layer plates

เตรียมก่อนที่จะใช้ 1 วัน โดยนำเซลล์แขวนลอยจากข้อ 1.3 ที่ subculture ไว้เป็นเวลา 10 วัน ล่วงหน้า จำนวน 0.5 มิลลิลิตรมาเกลี่ยบนผิวหน้าของอาหารกึ่งแข็งที่ใช้เป็น feeder สูตร KDMS สำหรับยาสูบ และสูตร medium B สำหรับพิทูเนีย ที่อยู่ในขวดแก้วสำหรับเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อแล้วปิดทับด้วยกระดาษกรองที่ตัดให้มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 เซนติเมตร ที่ผ่านการนึ่งฆ่าเชื้อแล้วนำ feeder layer plate ไปวางบนชั้นเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ได้รับแสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ ความเข้มแสง 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ 16 ชั่วโมงต่อวัน อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส

การทำ preculture

นำใบเลี้ยงจากต้นกล้ามะเขือเทศที่มีขนาดและอายุตามที่ระบุไว้ข้างต้น มาตัดปลายทั้งสองด้านออกเล็กน้อยด้วยมีดที่คมและระมัดระวังใบเลี้ยงไม่ให้เกิดรอยช้ำและเสียหายซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาไปเป็นแคลลัส และการเกิดต้นใหม่ได้ นำใบเลี้ยงที่ตัดปลายทั้งสองด้านแล้วมา preincubate บน feeder layer นำไปวางบนชั้นเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ได้รับแสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ ความเข้มแสง 35 $\mu mol.m^{-2}.s^{-1}$ 16 ชั่วโมงต่อวัน อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง ก่อนนำไปถ่ายยีนด้วย *Agrobacterium* ต่อไป

regeneration medium ที่เหมาะสมในการชักนำให้เกิดยอด

หลังจากทำ cocultivation แล้วทำการชักนำให้เกิดยอดบน regeneration medium ในการทดลองครั้งนี้ได้ทำการเปรียบเทียบอาหาร regeneration medium 3 สูตร ดังนี้

medium I (regeneration medium ที่เตรียมตามวิธีของ Fillatti และคณะ,1987)

medium II (regeneration medium ที่เตรียมตามวิธีของ Attathom และคณะ,1991)

medium III (Medium C ที่เตรียมตามวิธีของ Roekel และคณะ,1993) โดย ในการทดลองทั้งหมดได้วางแผนการทดลองแบบ CRD จำนวน 18 treatment ดังตารางที่ 1 ทำการทดลอง 10 ซ้ำ ซ้ำละ 4 ตัวอย่างใบเลี้ยง ขั้นตอนในการศึกษาสูตรอาหาร และขั้นตอนที่เหมาะสมในการถ่ายยีนเข้าสู่มะเขือเทศโดยใช้ *A. tumefaciens* มี ดังนี้

2.1 การถ่ายยีนเข้าสู่มะเขือเทศ

2.1.1 การเตรียม *A. tumefaciens* สายพันธุ์ LBA 4404 ที่มีพลาสมิด pBI121

ทำการเตรียม *A. tumefaciens* สายพันธุ์ LBA 4404 ที่มีพลาสมิด pBI 121 ให้มีความเข้มข้นที่เหมาะสม 1 - 5 X10^8 cfu./ml และอยู่ในระยะ late log phase ซึ่งทำให้มีประสิทธิภาพในการถ่ายยีนสูง ตามวิธีของ รักชนก โคโต (2543)

2.1.2 การ preculture เนื้อเยื่อใบเลี้ยงมะเขือเทศบน feeder layer plate สำหรับการทดลองที่ 1-3 7-9 และ 13-15

นำใบเลี้ยงต้นกล้ามะเขือเทศพันธุ์สีดาทิพย์และพันธุ์สวีทเซอรีที่ได้จากการเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อมาทำการ preculture บนกระดาษกรองใน feeder layer plate นำไปวางบนชั้นให้ได้รับแสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ 35μmol.m^{-2}.s^{-1} 16 ชั่วโมงต่อวัน อุณหภูมิ 25±2 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง ส่วนชุดการทดลองที่เหลืออีก 9 การทดลอง ใช้ใบเลี้ยงที่ไม่ได้ทำ preculture (ตารางที่ 1)

2.1.3 การทำ cocultivation และ regeneration

เลือกชิ้นเนื้อเยื่อใบเลี้ยงมะเขือเทศที่ทำการ preculture ไว้ครบ 24 ชั่วโมง และใบเลี้ยงไม่ได้ทำ preculture สำหรับอีก 9 treatment ที่เหลือใช้เฉพาะชิ้นเนื้อเยื่อใบเลี้ยงมะเขือเทศที่สด สมบูรณ์ และมีสีเขียว มาตัดบริเวณปลายทั้ง 2 ด้านออกอีกเล็กน้อยอย่างเบามือ และใช้มีดที่คม ระมัดระวังอย่าให้เกิดรอยช้ำและเสียหายซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาไปเป็นแคลลัส และการเกิด

ต้นใหม่ได้ นำชิ้นเนื้อเยื่อใบเลี้ยงมะเขือเทศที่ได้ลงแช่ในเชื้อ *A. tumefacians* ที่เตรียมไว้ จากข้อ 2.1.1 เป็นเวลา 20-25 นาที แล้วนำมาซับบนกระดาษกรองที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้ว จากนั้นย้ายชิ้นใบเลี้ยงวางลงบน feeder layer plate ที่เตรียมใหม่ตามวิธีการที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นของข้อ 2 วางให้ด้านท้องใบหงายขึ้นด้านบน ทำ cocultivation ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 2 วัน เมื่อครบกำหนดย้ายใบเลี้ยงมาวางบนอาหารกึ่งแข็งสำหรับชักนำให้เกิดยอด (Regeneration medium) จำนวน 3 สูตร (Fillatti และคณะ,1987, Attathom และคณะ ,1991, Roekel และคณะ, 1993) ที่มียาปฏิ ชีวนะ vancomycin 500 μg/ml เป็นเวลา 2 วัน แล้วย้ายใบเลี้ยงมาทำการเพาะเลี้ยงในอาหาร กึ่งแข็งสำหรับชักนำให้เกิดยอด (Regeneration medium) 3 สูตร ที่มียาปฏิชีวนะ cefotaxime 400 μg/ml และ kanamycin 100 μg/ml ทำการ subculture ทุก 2 สัปดาห์ และเมื่อเริ่มเกิดยอดให้ทำการลดปริมาณ zeatin ใน regeneration medium ลงครึ่งหนึ่ง หลังจากนี้เมื่อได้ยอดที่สมบูรณ์ย้ายลงในอาหารกึ่งแข็งสำหรับชักนำให้เกิดราก พัฒนาเป็นต้นที่สมบรูณ์ เพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดง treatment ทั้งหมดในการทดลองนี้

Treatment number	Type of Feeder Cells	Media For Feeder Cells	Pre culture	Media for transformation and regeneration
1	Tobacco	MS + 2,4-D 0.1 μg/ml	+	Medium I
2	Tobacco	MS + 2,4-D 0.1 μg/ml	+	Medium II
3	Tobacco	MS + 2,4-D 0.1 μg/ml	+	Medium III
4	Tobacco	MS + 2,4-D 0.1 μg/ml	-	Medium I
5	Tobacco	MS + 2,4-D 0.1 μg/ml	-	Medium II
6	Tobacco	MS + 2,4-D 0.1 μg/ml	-	Medium III
7	Tobacco	MS+kinetin 1 μg/ml +IAA 0.1 μg/ml	+	Medium I
8	Tobacco	MS+kinetin 1 μg/ml +IAA 0.1 μg/ml	+	Medium II
9	Tobacco	MS+kinetin 1 μg/ml +IAA 0.1 μg/ml	+	Medium III
10	Tobacco	MS+kinetin 1 μg/ml +IAA 0.1 μg/ml	-	Medium I
11	Tobacco	MS+kinetin 1 μg/ml +IAA 0.1 μg/ml	-	Medium II
12	Tobacco	MS+kinetin 1 μg/ml +IAA 0.1 μg/ml	-	Medium III
13	Petunia	MS salts + Petunia vitamin + casein hydrolysate	+	Medium I
14	Petunia	MS salts + Petunia vitamin + casein hydrolysate	+	Medium II
15	Petunia	MS salts + Petunia vitamin + casein hydrolysate	+	Medium III
16	Petunia	MS salts + Petunia vitamin + casein hydrolysate	-	Medium I
17	Petunia	MS salts + Petunia vitamin + casein hydrolysate	-	Medium II
18	Petunia	MS salts + Petunia vitamin + casein hydrolysate	-	Medium III

โดยในการทดลองแต่ละชุดจะมีการทำ Positive control และ Negative control ดังนี้

Positive control ทำโดย นำเอาชิ้นส่วนของพืชผ่านการ cocultivation มาเลี้ยงบน Regenerated medium ที่ไม่มียาปฏิชีวนะ

Negative control ทำโดย นำเอาชิ้นส่วนของพืชที่ไม่ได้ผ่านการ cocultivation มาเลี้ยงบน regenerated medium ที่มียาปฏิชีวนะ

2.2 วิธีเก็บผลการทดลอง

เก็บผลการทดลอง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเนื้อเยื่อใบเลี้ยงมะเขือเทศ ทุก 2 สัปดาห์ หลังจากย้ายลงใน regeneration medium ได้แก่ การวัดขนาดใบเลี้ยง การเกิด browning และนับจำนวนยอดที่เกิดใหม่ ที่มีขนาดตั้งแต่ 0.3 เซนติเมตรขึ้นไป เปอร์เซนต์จำนวนขวดที่มีการเกิดยอด ค่าเฉลี่ยของจำนวนใบเลี้ยงที่มีการเกิดยอดต่อขวด จำนวนยอดที่เกิดใหม่ต่อชิ้นใบเลี้ยง และความสูงเฉลี่ยของยอดโดยวัดจากโคนถึงปลายใบที่สูงที่สุด

2.3 การวิเคราะห์ผลทางสถิติ

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Duncan's Multiple Range Test (DMRT)

2.4 ตรวจสอบความเป็น Transgenic plant

2.4.1 ตรวจสอบโดยวิธี Histochemical assay ของ GUS-activity

โดยการตรวจสอบการทำงานของเอ็นไซม์ β-glucuronidase ด้วยวิธี Histochemical assay ตามวิธีของ Stomp (1992) เพื่อตรวจสอบ การแสดงออกของ Reporter gene ในต้นมะเขือเทศที่คาดว่าจะเป็น Transgenic plant ตรวจสอบปฏิกิริยา GUS enzyme โดยใช้กล้องจุลทรรศน์ บันทึกผลการทดลองโดยสังเกตสีน้ำเงินของผลิตภัณฑ์ (dichloro - dibromoindigo) ที่เกิดขึ้น

2.4.2 ตรวจสอบโดยวิธี PCR

2.4.2.1 ศึกษา condition ที่เหมาะสมสำหรับการเพิ่มจำนวน DNA

- ศึกษา annealing temperature ที่เหมาะสม

นำ *A. tumefaciens* สายพันธุ์ LBA 4404 ที่มีพลาสมิด pBI121 มาทำการสกัดตามวิธีของ Sambrook และคณะ (1989) (ภาคผนวก) นำพลาสมิดที่สกัดได้มาทำ PCR โดยใช้ปริมาณ DNA สุทธิ 100 µg (ตามวิธีการของ Radchuk และคณะ 2002) (ภาคผนวก ก) คือ โดยมีรอบปฏิกิริยา 33 รอบ ประกอบด้วย เป็น 94°C 1 นาที, 60°C 1 นาที และ 72°C 2 นาที ตามลำดับ และทำการเพิ่มและลดอุณหภูมิในขั้นตอน primer annealing

เป็นที่ 61, 62, 63, 65 และ 55 องศาเซลเซียส ตามลำดับ นำ DNA ที่ได้จากการทำ PCR แล้วมาแยกแถบ DNA ด้วยเครื่องแยก DNA ด้วยกระแสไฟฟ้า โดยใช้ความต่างศักย์ 120 โวลต์ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง ใน 0.8 % agarose gel หลังจากนั้นนำเจลที่ได้มาทำการย้อมด้วย Ethedium bromide แล้วนำไปส่องดูด้วยแสง UV

- ศึกษาความเข้มข้นของ primers ที่เหมาะสม

ทำการทดลองตามวิธีเดียวกันกับข้างต้น โดยใช้อุณหภูมิจำเพาะที่ให้ผลดีที่สุด โดยใช้ปริมาณ DNA สุทธิ 100 ไมโครกรัมแต่ทำการแปรความเข้มข้นของ primers ที่ 1 , 5 และ 10 μM

2.4.2.2 ตรวจสอบต้นมะเขือเทศที่คาดว่าจะเป็น Transgenic plant ด้วยวิธี PCR

ทำการทดลองตามวิธีที่ได้จากการศึกษาในข้อ 2.4.2.1 โดยนำต้นมะเขือเทศที่คาดว่าจะเป็น transgenic plant และต้นที่ไม่ได้รับการถ่ายยีนมาสกัด DNA โดยวิธี CTAB (ภาคผนวก ก) เป็น DNA template แล้วนำปฏิกิริยาที่ได้มาตรวจสอบผลโดยการนำมาแยกบน 0.8% agarose gel ด้วยเครื่องแยก DNA ด้วยกระแสไฟฟ้าโดยใช้ความต่างศักย์ 120 โวลต์ เป็นเวลา 60 นาที ย้อมด้วย 1 mg/l ethedium bromide แล้วนำไปส่องดูด้วยแสง UV แล้วบันทึกผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย